

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-84-16>

УДК 336.14:355.1

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ГРОШОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ

ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC MECHANISM OF MONETARY SUPPORT FOR SERVICEMEN OF THE NATIONAL GUARD OF UKRAINE: CURRENT STATE AND DIRECTIONS FOR IMPROVEMENT

Крамаренко Катерина Миколаївна

кандидат економічних наук, доцент,
Національна академія Національної гвардії України
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9601-2003>

Kramarenko Kateryna

National Academy of the National Guard of Ukraine

У статті досліджено сучасний стан організаційно-економічного механізму грошового забезпечення військовослужбовців Національної гвардії України. Проаналізовано нормативно-правове регулювання, структуру грошового забезпечення та динаміку бюджетного фінансування сектору безпеки та видатків на грошове забезпечення в Державному бюджеті України. Виявлено ключові проблеми та обґрунтовано напрями удосконалення організаційно-економічного механізму грошового забезпечення, що передбачають підвищення частки базових складових, удосконалення фінансового планування, цифровізацію обліково-аналітичних процесів та посилення мотиваційної складової системи. Запропоновані заходи спрямовані на підвищення прозорості, ефективності використання бюджетних коштів та мотивації військовослужбовців.

Ключові слова: грошове забезпечення; військовослужбовці; Національна гвардія України; бюджетне фінансування; організаційно-економічний механізм.

The article examines the current state of the organizational and economic mechanism of monetary support for servicemen of the National Guard of Ukraine under conditions of martial law and increasing security challenges. The relevance of the study is determined by the growing importance of effective financial support for military personnel, which influences their social stability, professional motivation, and readiness to perform service tasks. The purpose of the research is to analyze the existing system of monetary support for servicemen and to determine priority directions for improving its organizational and economic framework. The methodological basis of the study includes general scientific and special research methods, such as analysis and synthesis for studying the structure of monetary support, statistical analysis for assessing the dynamics of budget financing, and comparative analysis for evaluating differences in the structure of monetary support in Ukraine and NATO member states. The results of the study show that the current system of monetary support for servicemen in Ukraine is characterized by a significant share of variable payments and bonuses, while the role of basic salary components remains limited. Such a structure reduces the predictability of income and complicates financial planning and control. The research also identifies institutional problems related to planning, accounting, analytical support, and internal control of financial resources allocated for monetary support. Based on the conducted analysis, the article substantiates directions for improving the organizational and economic mechanism of monetary support, including strengthening the role of basic salary components, improving financial planning tools, introducing digital accounting systems, and enhancing motivational incentives related to professional development and service performance. The practical value of the study lies in the development of recommendations aimed at increasing transparency, efficiency, and stability of the monetary support system for servicemen, which may contribute to better management of public financial resources and improvement of social protection of military personnel.

Keywords: monetary support; military personnel; National Guard of Ukraine; budget financing; organizational and economic mechanism.

Постановка проблеми. Сучасні виклики, пов'язані з повномасштабною агресією російської федерації проти України, суттєво підвищили вимоги до ефективності функціонування військових формувань, зокрема Національної гвардії України (НГУ). За умов зростання ролі людського потенціалу у забезпеченні національної безпеки особливого значення набуває належний рівень грошового забезпечення військовослужбовців, що визначає їх матеріальну стабільність, професійну мотивацію, готовність до виконання завдань та рівень соціального захисту. Особливо актуальним є питання грошового забезпечення військовослужбовців Національної гвардії України (НГУ), яке водночас виконує функції компенсації та стимулювання професійної діяльності. Проблема полягає у недостатній структурованості, низькому рівні базового окладу та значній залежності доходу від преміальних виплат, що ускладнює планування, облік, аналіз і контроль використання бюджетних коштів. Внаслідок цього знижується передбачуваність доходів, мотиваційна ефективність системи та прозорість фінансових рішень. Таким чином, виникає потреба у науково обґрунтованому удосконаленні організаційно-економічного механізму грошового забезпечення військовослужбовців НГУ з урахуванням сучасних викликів та міжнародного досвіду.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Грошове забезпечення військовослужбовців Національної гвардії регламентується нормативно-правовими актами різних рівнів. Зокрема нормативна база включає постанови Кабінету Міністрів України та накази Міністерства внутрішніх справ, які регламентують порядок виплат, структуру грошового забезпечення та додаткові винагороди у період воєнного стану [1–4]. Постанова КМУ № 704 (2017) [1] визначає загальні принципи нарахування базових і додаткових складових, тоді як Постанова КМУ № 168 (2022) [2] регламентує особливості виплат під час дії воєнного стану, зокрема участі у бойових діях та підвищеної небезпеки. Накази Міністерства внутрішніх справ України [3; 4] деталізують процедури нарахування та виплати грошового забезпечення військовослужбовців НГУ.

Сучасні наукові дослідження зосереджуються на аналізі ефективності та мотиваційної функції грошового забезпечення. Л. В. Городянська [5], І. Окуневич [6] та В. М. Циганок [7] у своїх публікаціях розкривають особливості грошового забезпечення військовослужбов-

ців Збройних сил України (ЗСУ) і додаткової винагороди в період дії воєнного стану в Україні як визначальної складової системи соціального захисту.

Л. В. Городянська [8] та С. Чимишенко [9] приділяють увагу порівняльним моделям грошового забезпечення країн НАТО, виокремлюючи роль структурованих базових окладів і чітко регламентованих доплат у формуванні мотиваційного потенціалу військовослужбовців. О. В. Шрамко, О. П. Остапенко, О. О. Артюшенко, С. Д. Степанченко, Д. В. Павлова [10] аналізують вплив додаткових винагород та стабільності доходу на соціальний захист та професійну мотивацію особового складу в умовах воєнного стану. Висвітлено, що українська модель характеризується високою питомою вагою змінних компонентів, що ускладнює її прогнозованість та нормативну сталість.

Проблемні аспекти організації обліку, аналізу та аудиту розрахунків з оплати праці досліджують К. В. Безверхий, О. А. Юрченко, О. В. Петраковська [11], Н. М. Бондаренко, О. І. Бобирь [12]. Науковці підкреслюють важливість інтегрованого обліку, аналізу та контролю.

Аналіз державних фінансових даних [13] підтверджує практичну необхідність удосконалення механізму планування та контролю бюджетних коштів для грошового забезпечення військовослужбовців, особливо в умовах повномасштабної агресії.

Таким чином, незважаючи на наявні наукові дослідження, залишається невирішеною проблема комплексної організації та управління системою грошового забезпечення військовослужбовців НГУ, що поєднувала б ефективність, прозорість та мотиваційну спрямованість у сучасних умовах.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. В Україні питання грошового забезпечення військовослужбовців Національної гвардії залишається недостатньо дослідженим з точки зору комплексного організаційно-економічного механізму. Попередні роботи переважно зосереджувалися на нормативно-правовому регулюванні або на окремих аспектах соціального забезпечення військовослужбовців ЗСУ.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є визначення сучасного стану організаційно-економічного механізму грошового забезпечення військовослужбовців Національної гвардії України та розробка науково обґрунтованих рекоменда-

цій щодо його удосконалення для підвищення ефективності, прозорості та мотиваційної спрямованості виплат.

Виклад основного матеріалу дослідження. Виконання завдань оборони та національної безпеки зумовлює підвищені ризики та особливі умови військової служби, що об'єктивно потребує належного рівня соціального та матеріального забезпечення військовослужбовців. Важливою складовою цієї системи є грошове забезпечення, яке розглядається як гарантована державою винагорода, диференційована залежно від посади, військового звання, вислуги років і умов служби.

Грошове забезпечення виконує компенсаційну та стимулювальну функції, забезпечуючи матеріальні потреби військовослужбовців і водночас формуючи мотивацію до професійного розвитку [7]. Його ефективність визначається структурою виплат та якістю нормативно-правового регулювання.

Нормативно-правове регулювання грошового забезпечення військовослужбовців НГУ має низку специфічних особливостей, що зумовлені особливим статусом цього військового формування, його організаційною природою, функціональним призначенням та відомчим підпорядкуванням. Тобто система грошового забезпечення НГУ, хоча й базується на загальній військовій моделі, має додаткові регулятори, пов'язані з правоохоронною природою формування.

Нормативне регулювання грошового забезпечення має багаторівневий характер

(конституційний, законодавчий, підзаконний та відомчий рівні), що зумовлює складність механізму його реалізації.

Грошове забезпечення військовослужбовців Національної гвардії України має багаторівневу структуру та включає посадовий оклад, оклад за військовим званням, щомісячні додаткові виплати (надбавки, доплати, винагороди, премії) та разові види грошового забезпечення. Базою для розрахунку більшості складових виступає посадовий оклад, що визначає залежність загального обсягу виплат від тарифного розряду та службового становища.

Окремі види додаткових винагород, зокрема в умовах воєнного стану, встановлюються відповідно до спеціальних нормативних актів [2; 4] і можуть залежати від участі у бойових діях та виконання завдань підвищеної складності. Така структура зумовлює значну частку змінних виплат у загальному доході військовослужбовців.

Фінансове планування передбачає не лише формування джерел та методів використання коштів, а й постійний контроль за їх ефективним розподілом. Для наочного аналізу змін у бюджетному фінансуванні Міністерства внутрішніх справ та Національної гвардії України протягом 2018–2025 рр. наведено відповідні дані у таблиці 1. Представлені у таблиці дані по Міністерству внутрішніх справ охоплюють програми, що об'єднані кодом 1000000, а дані по Національній гвардії України – 1003000. Дані свідчать про суттєве зростання бюджетного фінансування Національної гвар-

Таблиця 1

Динаміка уточнених планових обсягів бюджетного фінансування Міністерства внутрішніх справ та Національної гвардії України

Роки	Всього		Міністерство внутрішніх справ		Національна гвардія України	
	млн грн	темп приросту, %	млн грн	темп приросту, %	млн грн	темп приросту, %
2018	1034136,1	-	75969,0	-	11591,9	-
2019	1129163,1	9,19	92670,5	21,98	13061,1	12,67
2020	1355276,9	20,02	103453,9	11,64	14045,0	7,53
2021	1544156,1	13,94	107910,6	4,31	15535,4	10,61
2022	3264977,0	111,44	351879,5	226,08	101529,5	553,54
2023	4289931,8	31,39	432681,7	22,96	143192,2	41,04
2024	4614721,6	7,57	488087,3	12,81	168855,1	17,92
2025	5693220,3	23,37	607173,4	24,40	218536,2	29,42

Джерело: сформовано автором на основі [13]

дії України у 2018–2025 рр. Обсяг видатків збільшився з 11 591,9 млн грн у 2018 році до 218 536,2 млн грн у 2025 році, причому найбільш різке зростання відбулося у 2022 році внаслідок повномасштабної збройної агресії. Водночас спостерігається стале збільшення видатків Міністерства внутрішніх справ загалом, що відображає підвищення пріоритетності фінансування сектору безпеки.

Незважаючи на позитивну динаміку, виконання планових показників у попередні роки не досягало 100 %, що свідчить про наявність певних диспропорцій між плануванням і фактичним фінансуванням. Для розуміння обсягів фінансування витрат на грошового забезпечення військовослужбовців наведено динаміку частки поточних видатків у загальному обсязі уточненого плану та частки видатків на грошового забезпечення (КЕКВ 2112) у поточних видатках за 2018–2025 роки (рис. 1). З рис. 1 видно, що частка поточних видатків у загальному запланованому обсязі бюджетних видатків зберігається високою та стабільною протягом досліджуваного періоду – від 91,14 % у 2018 році до 92,91 % у 2025 році, з незначним коливанням. Водночас частка видатків на грошового забезпечення (КЕКВ 2112) у поточних видатках демонструє стійку тенденцію до зростання – з 8,12% у 2018 році до 22,46% у 2025 році. Найістотніше зрос-

тання цієї частки припадає на період починаючи з 2022 року, що свідчить про підвищення пріоритетності видатків на грошового забезпечення військовослужбовців.

Лінія тренду, побудована для частки видатків на грошового забезпечення у поточних видатках Державного бюджету за період 2018–2025 років, представлена лінійною регресійною моделлю та демонструє, що фінансування грошового забезпечення військовослужбовців продовжує залишатися пріоритетом у державному фінансуванні.

Нарахування, виплата та бухгалтерський облік грошового забезпечення військовослужбовців здійснюються фінансовими органами військових частин відповідно до чинних нормативно-правових актів. Облік охоплює процеси нарахування, реєстрації та узагальнення інформації щодо всіх складових грошового забезпечення та є інформаційною основою для подальшого контролю й аналізу використання бюджетних коштів. Ефективність облікової системи безпосередньо впливає на достовірність звітності, своєчасність виплат та можливість прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Аналіз витрат на грошового забезпечення є складовою аналізу виконання кошторису військової частини та спрямований на оцінку законності, достовірності та доцільності вико-

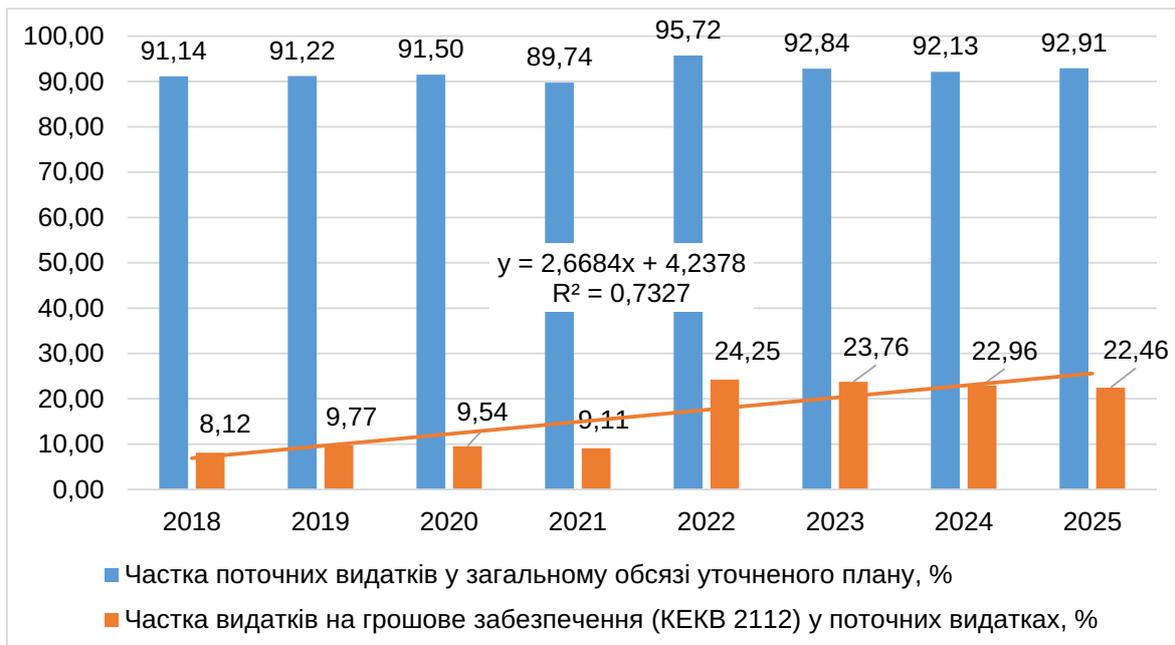

Рис. 1. Динаміка частки поточних видатків у загальному обсязі уточненого річного планового обсягу та частки видатків на грошового забезпечення у поточних видатках Державного бюджету України

Джерело: сформовано автором на основі [13]

ристання бюджетних коштів. Його результатом має бути виявлення відхилень між запланованими і фактичними показниками, визначення резервів оптимізації витрат та підвищення ефективності використання фонду грошового забезпечення.

Одним із ключових інструментів контролю є внутрішній аудит розрахунків з грошового забезпечення, який передбачає перевірку законності та достовірності господарських операцій, повноти і правильності нарахувань та утримань, своєчасності виплат і відповідності даних бухгалтерського обліку показникам фінансової звітності [30].

З метою визначення напрямів удосконалення системи грошового забезпечення військовослужбовців Національної гвардії України в умовах переходу на стандарти НАТО доцільно проаналізувати досвід країн – членів Альянсу. Передусім варто звернути увагу на розміри грошового забезпечення військовослужбовців. Як свідчать дані табл. 2, рівень грошового забезпечення в Україні є надзвичайно низьким у порівнянні з іншими державами.

Порівняльний аналіз свідчить, що мінімальний рівень грошового забезпечення в Україні суттєво поступається показникам країн-членів НАТО, зокрема США, Великобританії та Польщі, на що вказує Л. Городянська [8]. Крім того, в Україні спостерігається найменша диференціація між мінімальним і максимальним рівнями виплат, що обмежує мотиваційний потенціал системи. Водночас співвідношення мінімального грошового забезпечення до середньої заробітної плати в Україні є вищим, ніж у розвинених країнах, що зумовлено загалом нижчим рівнем доходів у національній економіці. Отже, проблема полягає не лише у співвідношенні показників, а у загальному рівні фінансового забезпечення військової служби.

Система грошового забезпечення США характеризується високим рівнем структурованості та прозорості. Її основу становить базовий оклад (Basic Pay), що залежить від рангу та вислуги років і формує переважну частку доходу (у офіцерів – понад 75 %). Додаткові виплати чітко регламентовані та пов'язані з умовами служби, виконанням спеціальних або небезпечних завдань, а також соціальними гарантіями (житло, харчування тощо). Така модель забезпечує стабільність доходів та мінімізує залежність військовослужбовця від дискреційних преміальних рішень [9; 10].

Для порівняльного аналізу розраховано грошове забезпечення військовослужбовця НГУ у званні капітан (19 тарифний розряд, вислуга 6 років) станом на 2025 рік. До розрахунку включено лише типові щомісячні складові та податкові відрахування, без індексації та разових виплат. Премія, надбавка за особливості проходження служби та надбавка за доступ до інформації зі ступенем «таємно» враховані згідно з чинними нормативними документами. Для зіставлення використано дані про грошове забезпечення військовослужбовця ЗС США у званні Captain (O-3), командир роти, стаж 6 років, регіон Washington, D.C. До складу доходу входять Basic Pay, BAH та BAS. Утримання включають Income Tax, Social Security та Medicare [10]. Результати порівняння наведено у табл. 2.

Порівняння структури грошового забезпечення офіцера Національної гвардії України та офіцера армії США засвідчує суттєві відмінності як у загальному рівні доходів, так і в їх структурі. В українській моделі домінують додаткові щомісячні виплати, частка яких перевищує 70 %, причому значну їх частину становлять премії. Натомість у США основну частину доходу формує базовий оклад і стабільні соціальні доплати. Така різниця свідчить про вищу передбачуваність і прозорість американської системи та водночас про надмірну залежність української моделі від змінних складових, що ускладнює планування та знижує мотиваційну стабільність [8; 9].

Системи грошового забезпечення Великобританії та Польщі також ґрунтуються на домінуванні базового окладу з чітко визначеними доплатами за умови служби та професійну спеціалізацію [8; 9]. Польська модель, поєднуючи стандарти НАТО з елементами постсоціалістичної системи, є найбільш релевантною для України як перехідний варіант реформування.

Проведене дослідження засвідчило наявність системних проблем у плануванні, обліку, аналізі та контролі грошового забезпечення військовослужбовців, що знижують прозорість фінансових рішень та ускладнюють ефективне використання бюджетних ресурсів. Виявлені проблеми систематизовано відповідно до логіки організаційно-економічного механізму управління грошовим забезпеченням.

На етапі планування основною проблемою є невідповідність бюджетних призначень реальним потребам особового складу. Планові показники формуються переважно

Таблиця 2

Порівняння розмірів та структури грошового забезпечення військовослужбовців

Україна			США		
Складові	грн	%	Складові	дол. США	%
Посадовий оклад	4370,00	14,46	Basic Pay	7453,80	67,45
Оклад за військовим званням	1270,00	4,20	Basic Allowance for Housing (BAH)	3276,00	29,65
Надбавка за вислугу років (30%)	1692,00	5,60	Basic Allowance for Subsistence (BAS)	320,78	2,90
Надбавка за доступ до інформації зі ступенем секретності «таємно» (10%)	437,00	1,45	Нараховано всього	11050,58	100,00
Надбавка за особливості проходження служби (50 %)	3666,00	12,13			
Щомісячна премія (430%)	18791,00	62,17			
Нараховано всього	30226,00	100,00			
Утримання (військовий збір 1,5 %)	453,39	1,50	Утримання (податки: Income Tax, Social Security, Medicare)	1500,00	13,57
До видачі	29772,61	X	До видачі	9550,58	X

Джерело: сформовано автором на основі [1; 3; 10]

на основі минулих даних та нормативів, що в умовах воєнного стану не враховує динамічні зміни чисельності, структури посад, інтенсивності бойових дій та макроекономічних чинників. Це створює ризики як недофінансування, так і нераціонального розподілу коштів.

Проблеми обліку пов'язані з фрагментованістю інформаційних систем та відсутністю інтегрованої платформи для накопичення й обробки даних. Це ускладнює формування повної картини фінансових потоків, обмежує аналітичні можливості та знижує оперативність управлінських рішень.

Система аналізу не забезпечує комплексної оцінки ефективності використання фонду грошового забезпечення та не інтегрована з процесами планування і контролю. Відсутність довгострокового прогнозування й структурованої аналітичної інформації обмежує можливість своєчасного коригування бюджетних рішень та виявлення резервів оптимізації.

Контрольні заходи мають переважно формальний та вибірковий характер і зосереджені на дотриманні нормативних вимог, а не на оцінці ефективності використання коштів. Відсутність єдиної інформаційної бази ускладнює комплексний моніторинг та створює ризики дублювання функцій.

Організаційно-економічний механізм грошового забезпечення військовослужбовців є

комплексною системою планування, обліку, аналізу та контролю фінансових ресурсів. Його удосконалення має бути спрямоване на підвищення прозорості, ефективності та мотиваційної спрямованості виплат, а також на посилення соціальної стабільності особового складу. Досягнення зазначеної мети передбачає певні напрямки, що відображені у табл. 3.

Ключовим напрямом реформування є структурна диференціація грошового забезпечення із підвищенням частки постійних складових (посадового окладу і окладу за військовим званням) та зменшенням залежності від преміальних та інших виплат. Доцільним є встановлення базової ставки із прив'язкою до державних соціальних стандартів. Такий підхід підвищить передбачуваність доходів та посилить мотиваційну функцію системи. Оптимізація планування передбачає впровадження аналітичного інструментарію для прогнозування потреб у фінансових ресурсах, створення резервного фонду та регулярний перегляд бюджетних призначень з урахуванням змін чисельності особового складу й умов служби. Підвищення ефективності обліково-аналітичної системи можливе шляхом створення єдиної цифрової платформи, впровадження автоматизованого внутрішнього аудиту, що забезпечить інтеграцію даних, зни-

Таблиця 3

Напрями удосконалення організаційно-економічного механізму грошового забезпечення військовослужбовців НГУ

Напрямок вдосконалення	Заходи	Очікувані результати
Структура грошового забезпечення	Збільшення частки основних видів, диференціація окладів, індивідуальна прив'язка до ефективності служби	Усунення проблем планування та обліку; стимулювання професійної активності військовослужбовців
Оптимізація планування	Аналітичний блок для прогнозування потреб, створення резервного фонду, регулярні перегляди планових показників	Підвищення точності та своєчасності планування; вирішення проблем аналізу та моніторингу
Цифровізація обліково-аналітичної системи	Єдина інформаційна система, електронний документообіг, автоматизований аудит	Зменшення адміністративних ризиків та помилок; вирішення проблем контролю
Соціальні та інституційні стимули	Довгострокові бонуси, навчання та підвищення кваліфікації, зворотний зв'язок	Підвищення мотивації та соціальної підтримки особового складу
Контроль та прозорість	Внутрішня політика контролю, публічність даних (з урахуванням умов воєнного стану)	Усунення прогалин у контролі, мінімізація корупційних ризиків, забезпечення прозорості процесів

Джерело: сформовано автором

ження адміністративних ризиків і підвищення прозорості. Мотиваційний компонент системи доцільно посилити через довгострокові стимули, пов'язані з професійним розвитком, участю у спеціальних завданнях, а також через інтеграцію матеріального заохочення з підвищенням кваліфікації.

Реалізація запропонованих заходів сприятиме формуванню більш прозорої, стабільної та економічно обґрунтованої системи грошового забезпечення, що забезпечить раціональне використання бюджетних ресурсів і посилить соціальний захист військовослужбовців.

Висновки. Дослідження засвідчило, що система грошового забезпечення військовослужбовців Національної гвардії України потребує реформування через надмірну залежність доходів від додаткових видів грошового забезпечення, обмежену диференціацію окладів та фрагментованість облікових і аналітичних процесів. Це знижує прозорість фінансових рішень, ускладнює планування

та контроль, а також обмежує мотиваційний потенціал персоналу. Порівняння з досвідом США, Великобританії та Польщі показує, що домінування базового окладу та чітка регламентація доплат забезпечують передбачуваність доходів, соціальну стабільність і високий рівень бойової готовності.

Удосконалення механізму грошового забезпечення має включати підвищення частки посадового окладу та окладу за військовим званням, подальшу цифровізацію обліку в напрямку формування єдиної інформаційної системи, інтеграцію матеріальних стимулів із професійним розвитком та підвищення прозорості контролю. Реалізація цих заходів сприятиме не лише економічно обґрунтованому використанню бюджетних коштів, а й зміцненню соціальної захищеності особового складу, підвищенню мотивації та готовності до виконання завдань, що у стратегічному вимірі безпосередньо впливає на ефективність та безпеку держави в умовах воєнної загрози.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про грошове забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу та деяких інших осіб : Постанова Кабінету Міністрів України від 30.08.2017 № 704. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення: 05.03.2026).

2. Питання деяких виплат військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу, поліцейським та їх сім'ям під час дії воєнного стану : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2022 № 168. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення: 05.03.2026).
3. Про затвердження Інструкції про порядок виплати грошового забезпечення та одноразової грошової допомоги при звільненні військовослужбовцям Національної гвардії України та іншим особам : Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 15.03.2018 № 200. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0405-18#Text> (дата звернення: 05.03.2026).
4. Про затвердження Особливостей виплати на період воєнного стану додаткової винагороди військовослужбовцям Національної гвардії України : Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 01.09.2023 № 729. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1544-23#Text> (дата звернення: 05.03.2026).
5. Городянська Л. Особливості грошового забезпечення Збройних сил України в умовах воєнного стану. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія : Військово-спеціальні науки*. 2022. Вип. 2 (50). С. 60–67. DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2217.2022.50.60-67>
6. Окуневич І. Особливості грошового забезпечення військовослужбовців і додаткової винагороди в період дії воєнного стану в Україні. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики*. 2023. Вип. 4 (33). С. 111–128. DOI: [10.32353/khrife.4.2023.08](https://doi.org/10.32353/khrife.4.2023.08).
7. Циганок В. М. Грошове забезпечення військовослужбовців – один із найважливіших елементів їх матеріального становища та мотивації на службі. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія : Право*. 2023. Вип. 78. Ч. 1. С. 333–337. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2023.78.1.54>
8. Городянська Л. В. Узагальнена модель систем грошового забезпечення військовослужбовців провідних країн НАТО. *Фінанси України*. 2023. № 9. С. 102–117. DOI: <https://doi.org/10.33763/finukr2023.09.102>
9. Чимишенко С. Аналіз систем грошового забезпечення військовослужбовців деяких країн-членів НАТО. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія : Військово-спеціальні науки*. 2023. Вип. 2 (54) С. 49–56. DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2217.2023.54.49-56>
10. Шрамко О. В., Остапенко О. П., Артюшенко О. О., Степанченко С. Д., Павлова Д. В. Грошове забезпечення військовослужбовців як складова соціального захисту: коефіцієнт стабільності доходу в порівняльному вимірі. *Ефективна економіка*. 2025. № 10. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.10.108>
11. Безверхий К. В., Юрченко О. А., Петраковська О. В. Концептуальні підходи до побудови обліку та аналізу витрат на оплату винагород працівникам підприємства. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. Серія: «Економічні науки». 2022. № 2. DOI: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2022-2-7894>
12. Бондаренко Н. М., Бобирь О. І. Методичні підходи до аналізу витрат на оплату праці. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2022. Вип. 43. С. 19–25. DOI: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2022-43-3>
13. Open budget : Державний веб-портал бюджету для громадян. Офіційний державний веб-портал. Міністерство фінансів України. URL: <https://openbudget.gov.ua/national-budget/expenses?class=program> (дата звернення 05.03.2026).

REFERENCES:

1. Cabinet of Ministers of Ukraine (2017, August, 31). *Pro hroshove zabezpechennia viiskovosluzhbovtziv, osib riadovoho i nachalnytskoho skladu ta deiakykh inshykh osib* [On monetary support of servicemen, enlisted and commanding personnel and certain other persons] (Resolution No. 704). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2022-%D0%BF#Text> (accessed March 05, 2026)
2. Cabinet of Ministers of Ukraine (2022, February 28). *Pytannia deiakykh vyplat viiskovosluzhbovtziv, osobam riadovoho i nachalnytskoho skladu, politseiskym ta yikh simiam pid chas dii voiennoho stanu* [Issues of certain payments to servicemen, rank-and-file and commanding personnel, police officers and their families during martial law] (Resolution No. 168). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2022-%D0%BF#Text> (accessed March 05, 2026)
3. Ministry of Internal Affairs of Ukraine. (2018, March 15). *Pro zatverdzhennia Instruksii pro poriadok vyplaty hroshovoho zabezpechennia ta odnorazovoi hroshovoi dopomohy pry zvilnenni viiskovosluzhbovtziv Natsionalnoi hvardii Ukrainy ta inshym osobam* [On approval of the Instruction on the procedure for payment of monetary support and one-time financial assistance upon dismissal to servicemen of the National Guard of Ukraine and other persons] (Order No. 200). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0405-18#Text> (accessed March 05, 2026)
4. Ministry of Internal Affairs of Ukraine. (2023, September 1). *Pro zatverdzhennia Osoblyvostei vyplaty na period voiennoho stanu dodatkovoi vynahorody viiskovosluzhbovtziv Natsionalnoi hvardii Ukrainy* [On approval

of the features of payment of additional remuneration to servicemen of the National Guard of Ukraine during martial law] (Order No. 729). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1544-23#Text> (accessed March 05, 2026)

5. Horodianska, L. (2022). Osoblyvosti hroshovoho zabezpechennia Zbroinykh syl Ukrainy v umovakh voiennoho stanu [Features of monetary support of the Armed Forces of Ukraine under martial law]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Serii: Viiskovo-spetsialni nauky – Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv. Military-Special Sciences*, vol. 2 (50), pp. 60–67. Available at: <https://doi.org/10.17721/1728-2217.2022.50.60-67> (accessed March 05, 2026)

6. Okunevych, I. (2023). Osoblyvosti hroshovoho zabezpechennia viiskovosluzhbovtziv i dodatkovoi vynahorody v period dii voiennoho stanu v Ukraini [Features of monetary support and additional remuneration of servicemen during martial law in Ukraine]. *Teoriia ta praktyka sudovoi ekspertyzy i kryminalistyky – Theory and Practice of Forensic Science and Criminalistics*, vol. 4(33), pp. 111–128. Available at: <https://doi.org/10.32353/khrife.4.2023.08> (accessed March 05, 2026)

7. Tsyhanok, V. M. (2023). Hroshove zabezpechennia viiskovosluzhbovtziv – odyin iz naivazhlyvishykh elementiv yikh materialnoho stanovyshcha ta motyvatsii na sluzhbi [Monetary support of servicemen as one of the most important elements of their financial status and service motivation]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii: Pravo – Uzhhorod National University Herald. Series: Law*, vol. 78(1), pp. 333–337. Available at: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2023.78.1.54> (accessed March 05, 2026)

8. Horodianska, L. V. (2023). Uzahalnena model system hroshovoho zabezpechennia viiskovosluzhbovtziv providnykh krain NATO [Generalized model of monetary support systems for servicemen in leading NATO countries]. *Finansy Ukrainy – Finance of Ukraine*, vol. 9, pp. 102–117. Available at: <https://doi.org/10.33763/finukr2023.09.102> (accessed March 05, 2026)

9. Chimishenko, S. (2023). Analiz system hroshovoho zabezpechennia viiskovosluzhbovtziv deiakykh krainchleniv NATO [Analysis of monetary support systems for servicemen in some NATO member states]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Serii: Viiskovo-spetsialni nauky – Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv. Military-Special Sciences*, vol. 2(54), pp. 49–56. Available at: <https://doi.org/10.17721/1728-2217.2023.54.49-56> (accessed March 05, 2026)

10. Shramko, O. V., Ostapenko, O. P., Artiushenko, O. O., Stepanchenko, S. D., & Pavlova, D. V. (2025). Hroshove zabezpechennia viiskovosluzhbovtziv yak skladova sotsialnoho zakhystu: koefitsient stabilnosti dokhodu v porivnialnomu vymiri [Monetary support of servicemen as a component of social protection: Income stability coefficient in comparative measurement]. *Efektivna ekonomika – Efficient Economy*, vol. 10. Available at: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.10.108> (accessed March 05, 2026)

11. Bezverkhyi, K. V., Yurchenko, O. A., & Petrakovska, O. V. (2022). Kontseptualni pidkhody do pobudovy obliku ta analizu vytrat na oplatu vynahorod pratsivnykam pidpriemstva [Conceptual approaches to accounting and analysis of employee remuneration expenses]. *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal "Internauka". Serii: Ekonomichni nauky – International Scientific Journal "Internauka". Series: Economic Sciences*, vol. 2. Available at: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2022-2-7894> (accessed March 05, 2026)

12. Bondarenko, N. M., & Bobyr, O. I. (2022). Metodichni pidkhody do analizu vytrat na oplatu pratsi [Methodological approaches to the analysis of labor costs]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii: Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo – Uzhhorod National University Herald. Series: International Economic Relations and World Economy*, vol. 43, pp. 19–25. Available at: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2022-43-3> (accessed March 05, 2026)

13. Ministry of Finance of Ukraine. (n.d.). *Open budget: Derzhavnyi veb-portal biudzhetu dlia hromadian* [Open budget: State web portal of the budget for citizens]. Available at: <https://openbudget.gov.ua/national-budget/expenses?class=program> (accessed March 05, 2026)

Дата надходження статті: 05.03.2026

Дата прийняття статті: 20.03.2026

Дата публікації статті: 25.03.2026